

אם אפשר לקלקל אפשר גם לתקן

לעיתים חכמינו מפתיעים עם האופנים שבהם הם לומדים ומלמדים את מצוות התורה. דוגמה לדבר זה ניתן למצוא בפרשת השבוע שלנו. פרשתנו משמשת כמקור לעניין מרכזי שאנו מקפידים עליו מדי יום ביומו. נפנה לגמרא במסכת מגילה המבארת את המשנה שמלמדת את עניין אמירת דברים שבקדושה בעשרה מישראל. המשנה בפרק רביעי במגילה עורכת רשימה של דברים שבהם דרוש מניין של עשרה כגון: קריאת התורה, הפטרה, נשיאת כפיים ועוד. המקור לכך הינו לימוד די מפותל המבוסס על כמה פרשיות בתורה. ראשית מובא הפסוק מפרשת אמור: **"ונקדשתי בתוך בני ישראל"**. השאלה היא כמה אנשים נחשבים **"בתוך"**? לשם כך מביאה הגמרא את הפסוק מפרשת קרח: **"הבדלו מתוך העדה הרעה הזאת"**. כאן ניתן לראות צמידות בין המלה "בתוך" למלה "עדה". השאלה היא כמה אנשים נחשבים **עדה**? לשם כך מצוטט פסוק מפרשתנו המלמד שעדה היא עשרה אנשים שכן בפרשתנו נאמר: **"עד מתי לעדה הרעה הזאת"**. שם מדובר בעדת המרגלים והרי הם עשרה, שכן יהושע וכלב אינם נכללים בעדה שלילית זו. אם כן העדה של עשרה מלמדת על המילה בתוך ונמצינו למדים שניתן לקדש את שמו של הקב"ה בעשרה אנשים. מעבר לכך שזהו לימוד מפותל ומסורבל מתעורר הקושי האם לא מצאו חכמינו דרך נאותה יותר ללמד עיקרון כה חשוב כמו קדושת עדה של עשרה? האם עלינו להיזקק לפרשיות המתארות את עם ישראל בשפל המדרגה של מרד בה' ובנתיניו? (הביטוי "מרד" מופיע במפורש באשר לחטא המרגלים: "אך בה' אל תמרודו", ולגבי קרח כל העניין הינו מרד בהנהגה). מתוך עיון מחודש ומעמיק בדבר ניתן להבין שזה בדיוק מה שרצו חכמינו ללמד אותנו. חומרתו של חטא המרגלים וחומרתו של חטא קרח ועדתו הינה בכך שמדובר בקבוצת אנשים קטנה יחסית שהצליחה לסחוף אחריה עם שלם. אמנם ניתן להניח שטענות המתקוממים בשני המקרים נפלו על אזנים קשובות, אולם בסופו של דבר אי אפשר להתעלם מכך שקומץ של אנשים סוחף אחריו עם שלם בניגוד למשה רבינו ובניגוד לקב"ה. עובדה זו מטרידה במיוחד, שכן היא מלמדת עד כמה שברירת האמונה ועד כמה ניתן בקלות יחסית למשוך אנשים ולשכנעם לצאת נגד דרכו של ה'. בנקודה זו בדיוק מופיעים חז"ל ומבינים את הפוטנציאל העצום שיש בפרשה זו. אם עשרה אנשים יכולים לגרום חטא נורא כל כך שהמיט על עם ישראל שרשרת ארוכה של טרגדיות, עשרה אנשים יכולים גם לתקן ולהשפיע לטובה. עלינו לזכור שחכמינו ראו בחטא במרגלים את זרעי החורבן של בית ראשון ובית שני. הגמרא במסכת תענית דף כט' אומרת כך: "אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכייה של חינום ואני קובע לכם בכייה לדורות". ליל תשעה באב הינו ליל החטא והוא גם היום של חורבן שני המקדשים ויום נפילת ביתר. **חכמינו מלמדים אותנו את העוצמה שיש לעשרה אנשים**. קהילה קטנה של עשרה אנשים יכולה להשפיע על עם ישראל כולו. את ההבנה הזו ואת הרעיון הזה מביעים אנו יום יום כל אימת שאנו מתכנסים במניין של עשרה ומקדשים את שמו של ה'. חטא המרגלים היווה שיא של חילול ה' בעולם. העם שבחר ה' מואס בארצו ואינו זוכה להיכנס לארץ זו. לפיכך תיקונו של חילול ה' זה הינו קידוש ה' תמידי של עשרה אנשים המביעים את כמיהתם להשראת שם ה' בעולם. כאשר עשרה אנשים מתכנסים ומתפללים "יהא שמו הגדול מבורך מעתה ועד עולם", מצטרפים הם לקהל הקטן והנגדי של יהושע וכלב שענו לעומת המרגלים: "אם חפץ בנו ה' והביאנו אל הארץ הזאת". מכאן עלינו לחזק את עצמנו בעניין זה של תפילה במניין, מכיון שחכמינו מלמדים אותנו שהכל יכול להיות תלוי בקהילה קטנה של עשרה אנשים. חיזוק לרעיון זה ניתן למצוא אצל אברהם אבינו עת שהוא מתפלל עבור אנשי סדום. כאשר אברהם מתמקח על מספר הצדיקים העשויים להציל את העיר מהשמדה, הוא מפסיק את המשא ומתן כאשר הוא מגיע למספר עשר. אולי הבסיס לטענתו של אברהם כלפי ה' הוא שאם ישנם צדיקים בעיר הם מסוגלים להשפיע על הרשעים להיטיב דרכם. אברהם אבינו עוצר במספר עשר, מכיון שהוא מבין שעל מנת שיהיה אפשר לחולל שינוי דרושה קהילה מינימלית של עשרה אנשים. גם בימינו ניתן לעיתים קרובות להצביע על תופעה של קבוצת אנשים קטנה שמצליחה לעצב דעות של ציבור גדול. עלינו לזכור שביכולתנו להתאגד ולקדש את שמו של ה' בעולם. שבת שלום, הרב יוני ברלין, מנהל בית הספר